

■ Legislativa

Povinné uplatnění zásad?

Směrnice Evropského parlamentu a rady 2009/128/ES, kterou se stanoví rámec pro udržitelné používání pesticidů (dále „směrnice“), mimo jiné zavádí do právního řádu EU pojem integrovaná ochrana rostlin. Preambule této směrnice stanoví, že je „uplatňování zásad integrované ochrany rostlin povinné“, zároveň se však „na způsob uplatňování zásad integrované ochrany rostlin použije zásada subsidiarity“. Tato povinnost začíná platit od ledna 2014. Co to znamená v praxi pro zemědělce v EU včetně České republiky?

Obsah směrnice je převeden do českého národního práva novelizací zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a navazujícími prováděcími vyhláškami. Tyto národní právní předpisy v souladu se směrnicí zdůrazňují, že používání přípravků na ochranu rostlin (dále „přípravky“) má být udržováno na úrovních, které lze odůvodnit nejen z ekologického, ale rovněž z hospodářského hlediska. Prakticky by tak měl zemědělec vždy zvažovat, zda případně dostupná nechemická metoda ochrany rostlin je v konkrétních podmínkách daného podniku a ročníku schopná zajistit očekávaný výnos i kvalitu sklizených plodin. Samotná směrnice totiž neukládá explicitně snižovat používání přípravků.

Zásady integrované ochrany rostlin přitom zemědělci již

v mnoha plodinách rutinně dodržují, neboť jim pomáhají uspořít náklady v důsledku snížení používání přípravků. Česká republika rozumí jako povinnost dodržovat obecné zásady integrované ochrany rostlin ve smyslu definice v čl. 3 odst. 6 směrnice pečlivé zvažování veškerých dostupných metod ochrany rostlin s následnou integrací vhodných opatření, která potlačují rozvoj škodlivých organismů. Pokud jsou tyto postupy neekonomické nebo nedostatečně účinné, zemědělec je nemusí použít (nelze je tedy po něm požadovat).

Využívání nechemických metod ochrany rostlin je přitom žádoucí, pokud uspokojivě zajistí v daných podmínkách ochranu před škůdci, původci chorob rostlin a pleveli. Nelze tedy interpretovat „spolehlivou ochranu před škodlivými organismy“ tak, že ji zajišťuje automaticky každý prostředek ochrany rostlin, kte-

ry je na našem území úředně povoleno používat. Při výběru přípravků musejí mít přednost přípravky s co nejmenšími negativními dopady na životní prostředí a necílové organismy, vždy však musí zajistit růst zdravých plodin v rozsahu záměru konkrétního pěstitele.

Ministerstvo zemědělství a podřízené resortní organizace poskytují českým zemědělcům podporu při realizaci obecných zásad integrované ochrany rostlin. V rámci systému resortního zemědělského poradenství vznikla již v roce 2012 nová akreditační oblast rostlinolékařství. V roce 2013 ministerstvo akreditovalo 19 rostlinolékařských poradců a další budou následovat. Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) zahajuje od roku 2014 provoz tzv. rostlinolékařského portálu, zaměřeného na správné a bezpečné používání přípravků a na podporu využívání

systemů integrované ochrany rostlin. ÚKZÚZ bude také nadále zajišťovat a průběžně aktualizovat monitoring škodlivých organismů rostlin. Zapojeny jsou také profesní nevládní organizace, zejména Česká společnost rostlinolékařská. Ta vydala na podzim 2013 metodickou příručku integrované ochrany polních plodin, která může být pěstiteli využívána jako doporučující.

Dodržování obecných zásad integrované ochrany rostlin budou kontrolovat inspektoři ÚKZÚZ. Tato kontrola však nebude v roce 2014 zařazena do systému kontrol tzv. křížové shody (cross compliance). Podrobnější informace o podpoře zavádění i o způsobu kontroly integrované ochrany rostlin lze najít na internetových stránkách ministerstva zemědělství a ÚKZÚZ.